

TRAGEDIE BIHAR KAN AANLEIDING ZIJN OM SYSTEEM TE VERBETEREN

Gratis schoolmaaltijden Indiaas succesverhaal

Door de dood van 23 kinderen dreigt het Indiase programma van gratis schoollunches een slechte naam te krijgen. Onterecht, zeggen experts: het systeem bestrijdt met succes ondervoeding. Het is wel voor verbetering vatbaar.

NEW DELHI | Een dode hagedis in het schoolvoedsel, 15 kinderen worden ziek. 170 schoolmeisjes naar het ziekenhuis meteen na het nuttigen van hun gratis schoollunch. En vorige vrijdag werd een dode kikker in een pan schoolrijst gevonden. Vier kinderen moesten ziek worden afgevoerd.

Na de dood twee weken geleden van 23 jonge kinderen in de arme deelstaat Bihar die een gratis schoolmaaltijd voorgezet kregen vol fosforhoudende insecticide, staan Indiase media bol van de incidenten rond door de overheid bekostigde schoollunches. Er gaan stemmen op om het programma maar af te schaffen.

Niet doen, waarschuwen experts. Het Indiase middagmaalprogramma wordt wel 'de grootste bestrijding van honger ter wereld' genoemd. Dagelijks voorziet het 120 miljoen kinderen op overheidscholen van gratis calorie- en eiwitrijk voedsel. Het is succesvol, zeggen onderzoekers. En voor de problemen waarmee het kampt zijn oplossingen.

Jean Drèze, vermaard sociaal econoom van Belgische komaf, inmiddels Indiër en adviseur van de regering, benadrukt dat het programma de laatste jaren aanzienlijk verbeterd is. 'In veel staten krijgen kinderen nu dagelijks fruit. En ook eieren - voor de eiwitten die ze in hun vegetarische voeding missen. De tragedie in Bihar moet juist een aansporing zijn voor verbetering.'

Aanzienlijk gezonder

Farzana Afridi, assistent-professor aan het Indiase Statistische Instituut in New Delhi, stelde na onderzoek vast dat kinderen in deelstaat Madhya Pradesh die gratis schoolmaaltijden kregen aanzienlijk gezonder waren dan kinderen die eens per maand een voorraad rijst en tarwe meekregen. Bovendien steeg het schoolbezoek aanzienlijk. 'Er is nu een discussie over het vervangen van de dagelijkse gekookte maaltijden door maandelijks graan- en rijst-rantsoenen. Niet doen. De lunches zijn veel beter voor kinderen.'

Abhijeet Singh, onderzoeker op de afdeling Internationale Ontwikkeling van de Universiteit van Oxford, onderzocht het programma in de arme noordelijke deelstaat Andhra Pradesh, die in 2002 werd getroffen door een ernstige droogte waardoor jonge kinderen ondervoed raakten. Drie jaar later begonnen ze met de lagere school waar ze gratis voedsel kregen. 'De kinderen kwamen de gevolgen van hun ondervoeding volledig te boven. Het programma fungeert ook als vangnet na een misoogst.' Bovendien, zo benadrukken Drèze en Singh, eten nu dagelijks kinde-

Schoolkinderen krijgen hun gratis middagmaal in een staatschool in Amritsar. © Narinder Nanu/afp

ren uit verschillende kasten met elkaar. Toen het programma op last van India's Hoge Raad vanaf 2002 over heel India werd uitgerold, was daar veel commotie over. Veel koks zijn dalits: 'onaanraakbaren', wiens voedsel iemand uit een hogere kaste niet behoort te eten. 'Nu hoor je daar nauwelijks klachten meer over', zegt Singh. Er gaat veel mis. Basisingrediënten worden soms niet op tijd aangevoerd of zijn van inferieure kwaliteit. 'Mijn broertje Ganish is 12. Ik geef hem elke dag eten mee. Dat is duur, maar het gebeurt vaak dat er geen gratis lunch is', zegt Rajwanti Kumar. Maar op haar broertjes school in New Delhi wordt er wel voor gezorgd dat de jongste kinderen elke dag te eten krijgen. De *New York Times* bezocht een centrale keuken in New Delhi die een cluster van scholen van overheidslunches voorzag. Er werd ruim voldaan aan alle hygiënische eisen. Als het voedsel van slechte kwaliteit was, kocht men uit eigen zak betere waar.

De dood van de 23 kinderen werd veroorzaakt door verontreiniging van de bakolie met insecticide. De flessen zouden naast elkaar zijn bewaard. Het toont hoe belangrijk

Drie slachtoffers van vergiftiging worden begraven in Patna in Bihar. © afp

het is dat plattelandsscholen veilige opslagruimte hebben en goed uitgeruste keukens met getrainde koks. Maar daarvoor hebben de meeste schooltjes geen geld.

Vlaggenschip

Daar is iets aan te doen, meent Farzana Afridi. Het middagmaalprogramma is het vlaggenschip van de nationale programma's waarmee het economisch nog altijd groeiende India, dat tegenwoordig zelf een land als Myanmar ontwikkelingshulp geeft, zijn

armoede en ondervoeding bestrijdt. Een ander belangrijk programma is NREGA (de National Rural Employment Guarantee Act), dat boeren 100 dagen per jaar betaald laat werken aan publieke voorzieningen: het grootste werkverschaffingsprogramma ter wereld. 'Wat als we die twee nu eens koppelen?', zegt Afridi. 'Boeren kunnen met NREGA-geld opslagruimtes en keukens bouwen voor plattelandsschooltjes. Uit dezelfde pot kunnen salarissen en opleidingen worden betaald voor

'Ik wil geen gemeenschapsdienst doen, als een boef die heropgevoed moet worden'

SILVIO BERLUSCONI gaat nog liever de cel in als zijn straf dinsdag bevestigd wordt.

